

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ПРАЦІВНИКІВ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК СКЛАДОВОЇ ГІДНОЇ ПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА «ОЗЕЛЕНЕННЯ» ЕКОНОМІКИ

Впровадження в життя в багатьох країнах світу, включаючи Україну, сучасної парадигми гідної праці [1] та концепції створення «зелених» робочих місць [2] є запорукою успіху оновлення економіки на основі принципів сталого розвитку. Так, у преамбулі та положеннях статей 291, 293, 360, 420 Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, задекларовані стратегічні цілі національної політики держави України як сторони цієї Угоди – відданість принципам сталого розвитку і «зеленої» економіки й посилення співробітництва у сфері захисту навколишнього середовища та забезпечення гідної праці й ін. Одним із важливих інструментів реалізації вказаних цілей національної політики є створення «зелених» робочих місць в галузях виробництва, що сьогодні активно піддаються «озелененню», в тому числі, й у сільському господарстві. (Відразу зауважимо, що термін «зелені» робочі означає вид діяльності у сільському господарстві, промисловості, сфері послуг та адміністрації, який вносить свій внесок у збереження або відновлення якості навколишнього середовища [3, с. 17]). «Зелені» робочі місця повинні відповідати критеріям (основним компонентам) гідної праці, тобто це повинні бути високоякісні робочі місця, що гарантують безпечні умови праці, стабільність зайнятості, достатню заробітну плату, прийнятні перспективи службового росту і дотримання прав працівників [4, с. 44].

Із року в рік стає важливим для економіки нашої країни використання саме гідної, в першу чергу, безпечної, праці в сільському господарстві, що сьогодні є пріоритетним у національному господарстві у зв'язку із застосуванням торговельної частини Угоди про асоціацію між Україною та Євросоюзом. Однак, проблема забезпечення саме безпеки праці працівників - аграріїв як однієї із компонентів гідної праці, особливо при створенні «зелених» робочих місць для них, є нині наріжною. Адже, стан безпеки праці працівників у цій галузі економіки є незадовільним. Так, за даними Державної служби України з питань праці щодо виробничого травматизму із смертельним наслідком за галузями нагляду за 2015-2016 рр. агропромисловий комплекс має найбільш високі показники смертності серед потерпілих працівників, випереджаючи навіть такі небезпечні за умовами праці галузі економіки, як гірничо-металургійна промисловість, транспорт і будівництво (Див. Таб. 1).

Таблиця 1

Дані смертельного виробничого травматизму [5]

Галузь \ Рік	2015рік	2016
АПК	84	83
Транспорт	54	70
Гірнича	35	43
Будівництво	35	41
Металургійна	14	12

Однією з проблем такого стану безпеки праці працівників-аграріїв є недосконалість законодавства про охорону праці у сільському господарстві. Так, в країні й досі не розроблена урядом Галузева програма поліпшення стану безпеки й гігієни праці та виробничого середовища у сільському господарстві, за якою слід було б поетапно запланувати вирішення всіх питань поліпшення стану безпеки праці в середньостроковій та довгостроковій перспективі, серед яких такі, як: 1) перегляд змісту чинних галузевих нормативних актів з охорони праці у сільському господарстві та його удосконалення, зважаючи на неузгодженість, колізійність та застарілість цих актів, а також необхідність приведення національного законодавства у цій сфері до міжнародних вимог в умовах світової інтеграції [6]; 2) організація і фінансування досліджень, пов'язаних із впливом на організм працівника пилу, випаровування продуктів ГМО-технологій, нових агрохімікатів й ін.; 3) розробка на базі отриманих результатів зазначених досліджень більш досконалих або нових засобів індивідуального захисту для працівників й ін.

Враховуючи євроінтеграційний вектор розвитку України як в цілому, так і в аграрному секторі, зокрема, важливо здійснювати діяльність з розробки вітчизняних нормативно-правових актів з охорони праці у сільському господарстві, гармонізованих з такими Директивами ЄС, як: № 2000/54/ЄС від 18.09.2000 про захист працівників від небезпек, пов'язаних з впливом біологічних агентів на виробництві, № 2004/37/ЄС від 29.04.2004 про захист працівників від ризиків, пов'язаних з ураженням канцерогенами або мутагенами на роботі, № 98/24/ЄС від 07.04.1998 про безпеку і захист здоров'я працівників від небезпеки, спричиненої хімічними речовинами на роботі й ін.

Все вищевикладене дозволяє зробити висновок про існування деяких проблем правового забезпечення безпеки праці працівників-аграріїв в умовах глобалізації та «озеленення» економіки. Запропоновані в роботі шляхи їх вирішення у разі їх втілення в життя дозволять значно поліпшити стан безпеки праці у зазначеній галузі виробництва у подальшому.

Література

1. Достойный труд: доклад Генерального директора МБТ: 87-я сессия МКТ. – Женева. – 1999. – 106 с.
2. Продвижение охраны труда в зеленой экономике: Доклад МОТ / Международная организация труда, Женева, 2012 год, 1-е изд. – 16 с.
3. Зеленые рабочие места: к достойному труду в устойчивом мире с низким содержанием углерода: политические послы и рекомендации для лиц, принимающих решения: доклад ЮНЕП, МОТ, МОР, МКП, – Офис ООН в Найроби. – 2008. – 60 с.
4. Лагутіна І. В. Право на здорові й безпечні умови праці та «зелена» економіка / І. В. Лагутіна // Вісник ОНУ ім. І.І. Мечникова. Правознавство. – 2013. – Т. 18. – Вип 1. – С. 42-51.
5. Оперативна інформація за 2015-2016 рр. [Електронний ресурс] / Державна служба України з питань праці. – Режим доступу: <http://dsp.gov.ua>.
6. Новак Т. С. Правове регулювання охорони праці у сільському господарстві України: сучасний стан і напрями вдосконалення: монографія / Т. С. Новак; за заг. ред. В. М. Єрмоленка. – Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2013. – 196 с.

УДК 347.78 (043.2)

Белуга Ю. М., старший викладач,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПОНЯТТЯ АВТОРСЬКОГО ДОГОВОРУ

На сьогодні розвиток правової доктрини та законодавства у сфері авторського права характеризується дискусіями щодо поняття авторських договорів. Юридичним фактом, що тягне за собою виникнення авторських прав, є створення твору в результаті творчої діяльності. Для видавництва, театрів, студій, інших підприємств, для фізичних, юридичних осіб підставою набуття ними права на твір є договір з автором.

Авторський договір є не лише правовою формою реалізації авторських прав, а й одним з оптимальних способів доведення твору до широкої аудиторії. Він є основним способом забезпечення суспільного споживання продукту духовної творчості, найважливішим етапом руху наукового чи художнього твору від його творця до широкого споживача – читача, слухача, глядача. Зазначені функції авторського договору тісно пов'язані між собою, і здійснення однієї з них на шкоду іншій у межах договірних відносин не допускається.

Автор (чи інша особа, яка має авторське право) може передати свої майнові права будь-якій іншій особі повністю чи частково. Передача майнових прав автора (чи іншої особи, яка має авторське право) оформлюється авторським договором [1].